

SINDIKALNI POROČEVALEC

PRILOGA DELAVSKE ENOTNOSTI

9. 4. 1981 — ŠT. 4

**Ob 40-letnici
vstaje in v pripravah na 3. kon-
gres samoupravljalcev Jugosla-
vije tudi moralna priznanja v
obliki plakete »Josip Broz-Tito
— 30 let samoupravljanja«**

**Poročilo o mednarodni dejavnosti
Zveze sindikatov Slovenije v obdobju 1980/81**

**Stališča o aktivnosti zveze sindikatov
v mednarodnem sodelovanju**

Ob 40-letnici vstaje in v pripravah na 3. kongres samoupravljalcev Jugoslavije tudi moralna priznanja v obliki plakete »Josip Broz Tito — 30 let samoupravljanja«

Skupnost klubov samoupravljalcev Jugoslavije je sklenila, da se ustanovi priznanje — Listina s plaketo »Josip Broz Tito — 30 let samoupravljanja«, ki jo podeljujejo organizacije združenega dela, družbenopolitične organizacije in skupnosti, družbene organizacije in društva, samoupravne interesne skupnosti in klubi samoupravljalcev.

Listina s plaketo se podeljuje organizacijam in delavcem — samoupravljalcem za prispevek in aktivnost: k razvoju družbenoekonomskega in političnega sistema socialističnega samoupravljanja, povečanju samoupravne zavesti delovnih ljudi in občanov, razvijanju delegatskega sistema in delegatskih odnosov, razvijanju bratstva in enotnosti ter enakopravnosti narodov in narodnosti, negovanju ter razvijanju revolucionarnih tradicij, utrjevanju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ter osebno pripravljenost in prispevek posameznikov k razvoju socialističnih samoupravnih odnosov in političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Skupščina skupnosti klubov samoupravljalcev Slovenije priporoča organizacijam in organom, da Listino s plaketo »Josip Broz Tito — 30 let samoupravljanja« podelijo organizacijam in delavcem — samoupravljalcem ob obeleževanju 40-letnice vstaje slovenskega naroda in 40-letnice ustanovitve osvobodilne fronte, kakor tudi ob obeleževanju jubilejev v razvoju posameznih organizacij združenega dela.

Organizacije in organi v občinah lahko ob obeleževanju dogodkov, pomembnih za razvoj socialističnega samoupravljanja, podeljujejo tudi svoja lastna priznanja organizacijam in samoupravljalcem, vendar skupščina skupnosti klubov samoupravljalcev Slovenije predlaga, da v letošnjem letu podeljujejo predv-

sem Listino s plaketo »Josip Broz Tito — 30 let samoupravljanja«. Podeljevanje Listine s plaketo pa naj bo povezano z obeleževanjem in ohranjanjem imena in dela Josipa Broza Tita.

Postopek za sprejem sklepa o podelitvi Listine s plaketo »Josip Broz Tito — 30 let samoupravljanja« je opredeljen v priporočilu o podeljevanju, ki ga je sprejela skupščina skupnosti klubov samoupravljalcev Slovenije, na seji, 25. 3. 1981.

Organizacije združenega dela, družbenopolitične organizacije in skupnosti, družbene organizacije in društva, samoupravne interesne skupnosti in klubi samoupravljalcev, ki so sprejeli sklep o podelitvi Listine s plaketo ter v občini uskladili predloge, tako kot je navedeno v priporočilu, lahko naročijo ustrezno število Listin s plaketo pri Delavski enotnosti, Ljubljana, Dalmatinova 4.

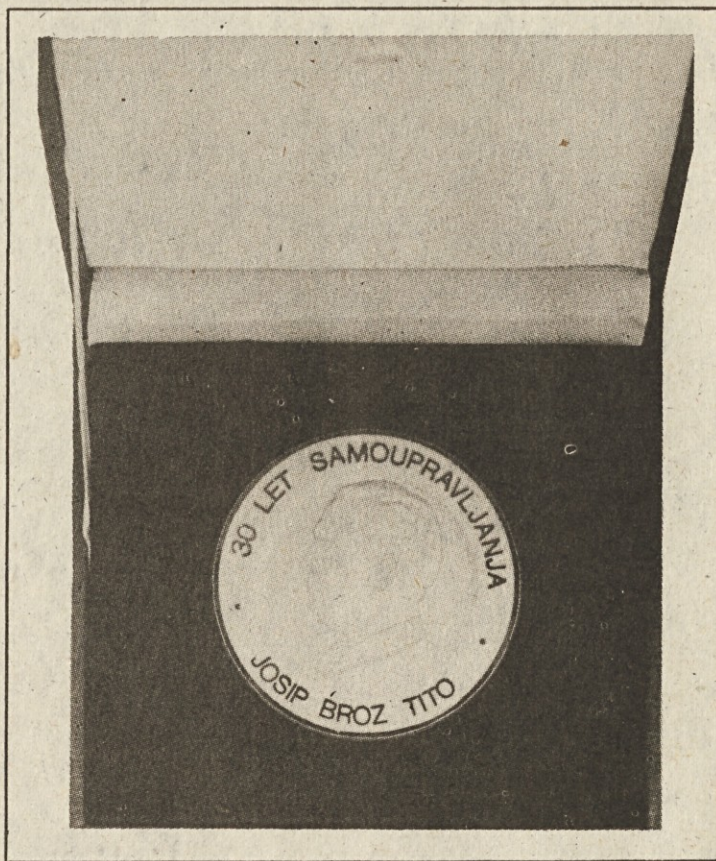
Skupščina skupnosti klubov samoupravljalcev Slovenije je s priporočilom o postopkih pri podeljevanju Listine s plaketo »Josip Broz Tito — 30 let samoupravljanja« zaupala Delavski enotnosti, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejemanje in evidentiranje naročil ter razpečevanje Listine s plaketo »Josip Broz Tito — 30 let samoupravljanja«.

Zato pozivamo vse organizacije združenega dela, temeljne organizacije združenega dela, družbenopolitične organizacije in društva, samoupravne interesne skupnosti in klube samoupravljalcev, da pri Delavski enotnosti, Ljubljana, Dalmatinova 4, naročijo ustrezno število Listin s plaketo »Josip Broz Tito — 30 let samoupravljanja«, za podeljevanje ob proslavljanju pomembnih jubilejev v razvoju samoupravljanja, pomembnih mejnikih v razvoju samoupravljanja v ozdih in tozdih ter ob drugih slovesnih priložnostih,

ki obeležujejo pomembne dogodke za razvoj krajevne skupnosti, občine, družbenopolitičnih in drugih organizacij.

Cena Listine s plaketo »Josip Broz Tito — 30 let samoupravljanja« je 600 dinarjev.

Listine in plaketa so izdelane in jih lahko že naročite. Poslali vam jih bomo po pošti, po vrstnem redu prispelih naročil, oziroma jih lahko osebno dvignete pri Delavski enotnosti, Dalmatinova 4, Ljubljana.

NAROČILNICA

Pri Delavski enotnosti, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo na osnovi sklepa organa z dne

..... izvodov

Listin s plaketo »Josip Broz Tito — 30 let samoupravljanja« po 600 din za izvod.

Listine s plaketo pošljite na naslov:

..... (ulica, poštna št., kraj)

Račun bomo plačali v 15 dneh po prejemu.

Ime in priimek podpisnika

Datum:

Žig

Čitljiv podpis naročnika

Skupnost klubov samoupravljalcev Jugoslavije je dne 18. 2. 1979 sprejela sklep o ustanovitvi in podeljevanju priznanja: Listina s plaketo »Josip Broz Tito — 30 let samoupravljanja«. Z namenom, da se ob podeljevanju Listine s plaketo »Josip Broz Tito — 30 let samoupravljanja« zagotovi njen osnovni namen, ohrani njena družbena veljava, skladna z imenom idejnega pobudnika in snovatelja socialističnega samoupravljanja, tovariša Tita in zato, da se ob tem uveljavijo enotni in družbeno dogovorjeni postopki, je skupščina Klubov samoupravljalcev Slovenije, dne 25. 3. 1981 sprejela

Priporočilo o podeljevanju Listine s plaketo »Josip Broz Tito — 30 let samoupravljanja«

1.

To priznanje podeljujejo organizacije združenega dela, družbenopolitične organizacije in skupnosti, družbene organizacije in društva, samoupravne interesne skupnosti in klubi samoupravljalcev kot svoje priznanje organizacijam in posameznikom ob obeleževanju pomembnih dogodkov za razvoj socialističnega samoupravljanja.

Skupnost klubov samoupravljalcev Slovenije priporoča vsem navedenim organizacijam, da začno podeljevati posebna priznanja za razvoj samoupravljanja: Listino s plaketo »Josip Broz Tito — 30 let samoupravljanja« (v nadaljnjem besedilu: priznanje) in s tem to priznanje družbeno uveljavijo.

Pri podeljevanju priznanj naj se primerno upoštevajo določila samoupravnih splošnih aktov, ki urejajo postopek o podeljevanju družbenih priznanj.

Za podelitev priznanja je treba s posebnim sklepom določiti:

- namen in število priznanj ter komu se podeljujejo;
- splošna in posebna merila za podeljevanje priznanja;
- pogoje za podelitev priznanja z utemeljitvijo;
- sodelovanje delavcev oziroma krajanov v postopkih kandidiranja;
- sodelovanje drugih družbenopolitičnih dejavnikov v kandidacijskih postopkih;
- organ, ki vodi kandidacijski postopek in odloči o podelitvi priznanja;
- način vročitve priznanja;
- vodenje evidence.

2.

Priznanje se podeljuje:

- organizacijam združenega dela;
- družbenopolitičnim organizacijam;
- družbenim organizacijam in društvom;
- samoupravnim interesnim skupnostim;
- krajevnim skupnostim;
- drugim organizacijam in skupnostim;
- sindikalnim organizacijam naprednih delavskih gibanj v svetu, s katerimi trajno sodelujemo;
- posameznikom.

3.

Priznanje se podeljuje na podlagi odločitev:

- samoupravnih organov,
- organov Zveze sindikatov Slovenije,
- drugih družbenopolitičnih organizacij,
- klubov samoupravljalcev in skupnosti klubov.

4.

Priznanja se podeljujejo na osnovi naslednjih meril:

a) za organizacije združenega dela

izjemni dosežki, ki so bili doseženi v daljšem obdobju pri:

- razvoju proizvodnje in celotnega poslovanja,
- razvoju samoupravljanja, delegatskega odločanja,
- krepitvi SLO in družbene samozaščite,
- celotni družbenopolitični in družbeni aktivnosti,
- negovanju in razvijanju revolucionarnih tradicij;

b) za družbenopolitične organizacije in družbene organizacije

izjemni prispevek in aktivnost pri:

- razvoju družbenoekonomskega in političnega sistema socialističnega samoupravljanja,
- razvijanju bratstva in enotnosti ter enakopravnosti narodov in narodnosti,
- razvijanju samoupravne zavesti delovnih ljudi in občanov,
- razvijanju in krepitvi SLO in družbene samozaščite;

c) za krajevne in družbenopolitične skupnosti

izjemen prispevek in aktivnosti pri:

- razvoju družbenoekonomskega in političnega sistema socialističnega samoupravljanja,
- razvijanju bratstva in enotnosti ter enakopravnosti narodov in narodnosti,
- razvijanju samoupravne zavesti delovnih ljudi in občanov,
- razvijanju in krepitvi SLO in družbene samozaščite,
- negovanju in razvijanju revolucionarnih tradicij;

d) za posameznike

izjemni rezultati in aktivnosti pri:

- razvoju samoupravnih odnosov,
- izpolnjevanju delovnih in družbenih nalog,
- celotni družbenopolitični aktivnosti v svoji organizaciji in v družbenopolitični skupnosti,
- razvijanju in negovanju revolucionarnih tradicij ter bratstva in enotnosti,
- vsebinski angažiranosti za uresničevanje zakona o združenem delu,
- razvijanju medsebojnega sodelovanja in krepitvi mednarodne solidarnosti delavcev na podlagi revolucionarnih tradicij delavskega razreda.

5.

Organizacija, ki odloča o podelitvi priznanja, mora pravočasno, pred sprejemom sklepa o podelitvi priznanja seznani predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije, katera organizacija ali posameznik je predlagan za priznanje in kdo ga predlaga. Informacija mora vsebovati tudi kratko utemeljitev.

Predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije mora od koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja pri predsedstvu občinske konference SZDL pridobiti mnenje o predlagani organizaciji ali posamezniku.

6.

Priznanja se podeljujejo ob obeleževanju pomembnih jubilej v razvoju samoupravljanja, pomembnih mejnikov v razvoju samoupravljanja v organizacijah združenega dela, ob drugih slavnostnih priložnostih, ki obeležujejo pomembne dogodke za razvoj krajevne skupnosti, občine, družbenopolitičnih organizacij in drugih institucij našega političnega sistema.

Skupnost klubov samoupravljalcev Slovenije priporoča, da občinski sveti Zveze sindikatov Slovenije vodijo evidenco o podeljenih priznanjih, zato so jih dolžni vsi, ki to priznanje podeljujejo, o tem tekoče obveščati.

Skupščina skupnosti
klubov samoupravljalcev Slovenije,
predsednica
Dragica Galič

Od ideje do uresničitve

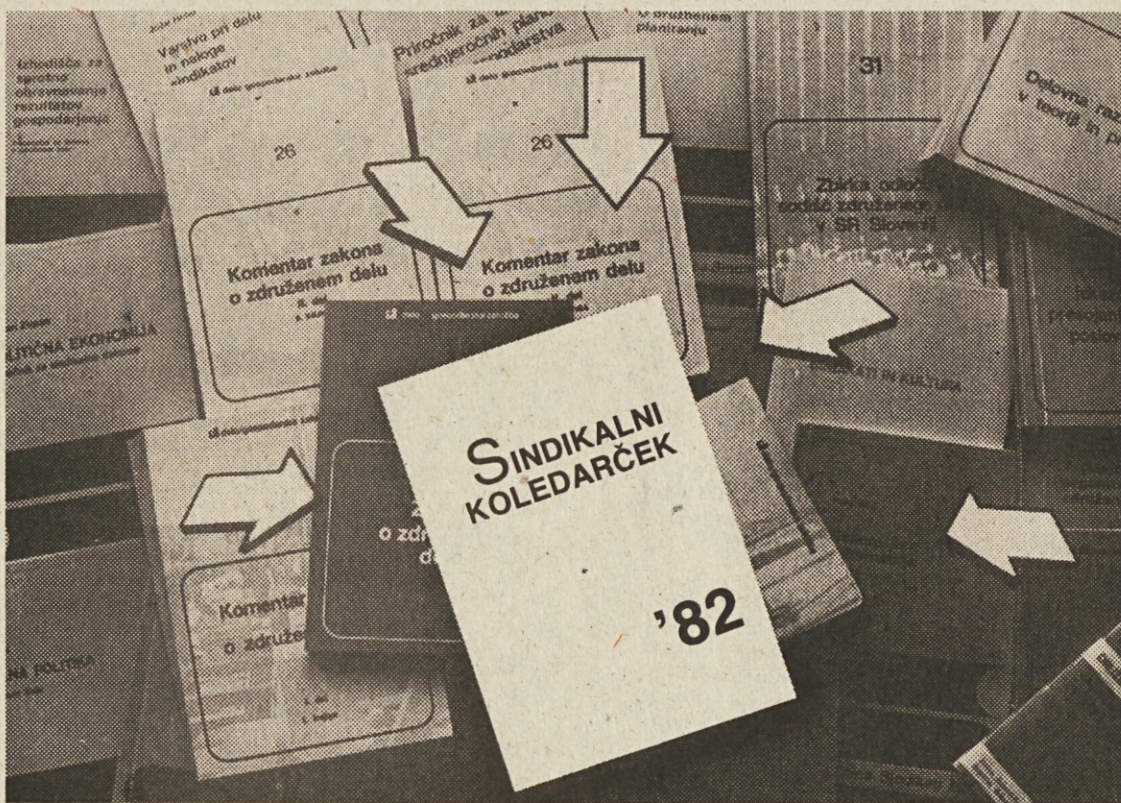
Žepni »Sindikalni koledarček 1982«

Delavska enotnost pripravlja izdajo žepnega sindikalnega koledarčka za leto 1982. Na to odločitev opozarjamo že danes, ker bi radi to akcijo zasnovali čim širše in vanjo vključili poleg Delavske enotnosti še vse občinske svete, mestna sveta ZS Ljubljana in Maribor, Obalni svet ter Republiški svet ZSS. Koledarček naj bi dobil vsak član sindikata. Če te ideje ne bi mogli popolnoma uresničiti že letos — koledarček '82, naj bi izšel najpozneje novembra letos — si bomo vsekakor prizadevali to doseči pri prihodnji izdaji za leto 1983. Knjižico naj bi dobil vsak član sindikata, saj bo po svoji vsebini pravi sindikalni priročnik, poln napotkov, obvestil in drugih koristnih podatkov, da ga bo vsak rad imel stalno ob sebi. Tako bi ta knjižica postala tudi neke vrste sindikalna članska izkaznica.

To pa bi naj dosegli z naslednjo vsebino (ki jo bomo že danes izdali, čeprav je šele na ravni ideje in so vse nadaljnje sugestije še dobrodošle), še prej pa nekaj besed o zunanjem videzu. Koledarček naj bi bil velik 9,7 x 13,7 cm, to je tako imenovani A 6 format (četrtnina pisalnega lista), obsegal naj bi 176 strani, vezanih najbrž v plastificiran broširan ovitek. Tiskan naj bi bil dvobarvno.

Na začetku bo imel koledarček, razumljivo, koledarski del in sicer razporejen na 24 strani. Medtem ko bi bili na levi strani dnevi po mesecih, vzporedno z njimi pa podatki o važnejših spominskih dnevih, bi bila desna stran na voljo za najvažnejše beležke. Sledil bo uvodni članek, ki nas bo opozoril na naloge v prihodnjem letu, kot smo si jih zastavili z družbenim planom, prav tako pa tudi na teme, ki jih bodo obravnavali kongresi prihodnje leto. To leto pa bo še posebno pomembno za našo sindikalno organizacijo in Delavsko enotnost. Poteklo bo namreč 40 let od ustanovitve časnika Delavska enotnost, ki ga je takrat pričela izdajati prav tako takrat ustanovljena delavska organizacija Delavska enotnost, predhodnica slovenskih in jugoslovanskih sindikatov, kot jih imamo danes.

Sledil bo kratek zgodovinski oris sindikalnega gibanja v Sloveniji, kar bo vsekakor logičen uvod v naslednji prispevek: o sindikatu danes. V njem bo navedeno prikazana sindikalna or-

ganizacija, njena vloga in naloge ter program dela ZSS za 1982. leto. Vrsta zanimivih prispevkov, ki bodo vsi kratki, pisani jedrnat in zanimivo, bo obravnavala na primer uresničevanje srednjeročnega načrta 1981—1985, oceno 'stabilizacijskih' prizadevanj v letošnjem letu in naloge v letu, ki prihaja, skratka, gospodarjenje in ustvarjanje dohodka, od katerega je odvisna naša življenjska raven. Odločanje o dohodku zasluži poseben prispevek. Govora bo o zaključnem računu, nagrajevanju po delu, o odgovornosti delavcev pri opravljanju delovnih nalog, kadrovske problematiki, o obveščanju in o delegatskem sistemu — od krajevne skupnosti in tozda do zvezne delegatske skupščine. Uredniški odbor meni, da bi v koledarček kazalo uvrstiti tudi obrazložitve tistih pojmov s področja družbenoekonomskega in političnega delovanja, s katerimi se najpogosteje srečujemo.

Ta del bi skupaj obsegal 144 strani. Vmes bo tudi nekaj ilustracij, morda bi kazalo vmes objaviti tudi kakšen oglas, saj bo publikacija nedvomno zanimiva za ekonomske propagandiste v tistih organizacijah združenega dela, ki proizvajajo za široko potrošnjo. Ne nazadnje bi to tudi

pocenilo proizvodne stroške.

Ostane nam torej še 32 strani, ki smo jih pa namenili za posamezne občine ali pa regije — kakor se bodo pač naročniki odločili. V tem delu bi namreč navedeno predstavili posamezni občinski sindikalni svet, za Ljubljano in Maribor mestna sindikalna sveta in občinske sindikalne svete, Obalni sindikalni svet itd. V tem delu bi bili objavljeni naslednji kratki prispevki: uvodni zapis predsednika občinskega sindikalnega sveta, dogodek ali dogodki iz revolucionarne preteklosti občine ali področja, organiziranost sindikata v občini s posebnim prispevkom o sindikatu v zasebnem sektorju (drobno gospodarstvo), o sindikalni šoli, o dosežkih posamezne občine, regije ali mesta v zadnjih desetih letih in o načrtih za tekoče srednjeročno obdobje, o gibanju zaposlovanja v občini, o uresničevanju zakona o združenem delu; morda bi sodila sem tudi informacija o turizmu v občini ali o turističnih in zgodovinskih znamenitostih. Vsekakor ne bi smeli brez rubrike: Kdo je kdo v občini, pomembnejših telefonskih števil, pojasnil, kje se je moč pritožiti, kako priti do pravobranilca samoupravljanja itd.

Teh 32 strani bi bilo seveda za

vsako občino (mesto ali regijo — kakor se bomo pač dogovorili) različnih. Ostalo bi bilo enotno za vse. Ker pa smo vendarle šele na začetku aprila, še lahko prosimo vse občinske sindikalne svete za ideje o tem, kaj naj bi uvrstili v ta del oziroma kako si oni predstavljajo svoj del koledarčka, da bi bil najkoristnejši. Seveda so dobrodošle ideje tudi za prispevke v tako imenovanem splošnem delu. V vseh občinah, ki bodo že letos pristopile k skupni izdaji tega koledarčka, bo potrebno takoj ustanoviti uredniški odbor in razdeliti zadolžitve avtorjem posameznih tem. Rekli smo, da je še zgodaj, dejansko pa so za pripravo ostali le trije meseci. Sredi poletja bi radi oddali gradivo v tiskarno.

Prosimo vse občinske sindikalne svete, da čimprej sporočijo svoje pripombe Delavski enotnosti, Ljubljana, Dalmatinova 4, predvsem pa, če nameravajo pristopiti k skupni izdaji in koliko izvodov koledarčka bodo naročili. Od tega je odvisna tudi naklada in cena posameznega izvoda, vendar pa o stroških in o ceni še ne moremo biti konkretni, lahko pa zapišemo, da bi se po sedanjih ocenah, ki temeljijo na sedanjih cenah, stroški gibali okoli 22 dinarjev za izvod.

Natečaj za delavsko fotografijo

Na pobudo odbora za obveščanje in politično propagando bo uredništvo Delavske enotnosti pod pokroviteljstvom republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in v strokovnem sodelovanju s Fotokino zvezo Slovenije, razpisala natečaj delavske fotografije pod naslovom »Človek — delo — življenje«. Tako bi spodbudili fotografsko ustvarjalnost širokega kroga delovnih ljudi in usmerili njihovo pozornost k upodabljanju in podoživljanju našega vsakdanjika, k delovnemu človeku, delu in življenju.

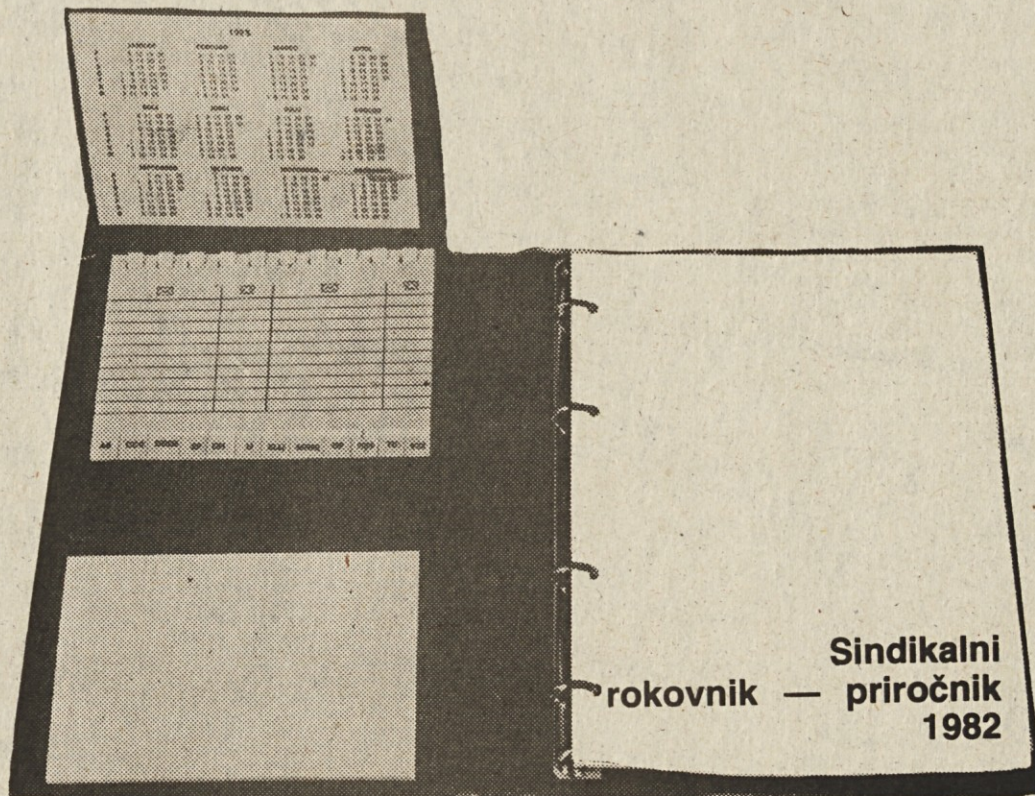
Na natečaju bodo lahko sodelovali vsi člani Zveze sindikatov Slovenije, ki se s fotografijo ne ukvarjajo poklicno, s po štirimi črno-belimi fotografijami z motiviko iz našega vsakdanjega dela, ustvarjalnosti in prizadevanj v vseh okoljih, pri čemer gre posebna pozornost človeku. Natečaj bo objavljen v prvomajski številki Delavske enotnosti in bo predvidoma trajal do 1. septembra 1981, ko bo žirija izbrala najboljše fotografije za:

— razstavo ob tretji konferenci Zveze sindikatov Slovenije oziroma ob 10. kongresu ZSS;

— stenski koledar 1982, ki ga bo prejel vsak naročnik Delavske enotnosti,

— objavljanje v Delavski enotnosti in njenih publikacijah.

Vsak udeleženec natečaja bo dobil priznanje, razstava bo rangirana v skladu s kriteriji Fotokino zveze Slovenije, najboljše fotografije pa bodo nagrajene.

Sindikalni rokovnik — priročnik 1982

Že tretje leto zapovrstjo pripravljamo sindikalni rokovnik — priročnik, ki bo za vsakogar koristen in uporaben pripomoček pri delu.

V sindikalnem rokovniku — priročniku za leto 1982 bodo objavljene aktualne teme:

— O uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka;

— Moja osnovna sindikalna organizacija in

— Informiranje v sindikatu ter uredniška politika v sindikalnih časnikih Jugoslavije.

Navedli smo delovne naslove, poudariti pa moramo, da bodo vse teme obdelane praktično uporabno, ne samo za sindikalne delavce, marveč tudi za vse člane samoupravnih in poslovnih organov.

Poleg priročniškega dela bo v rokovniku še pregleden telefonski imenik, koledarček po dnevih in obsežen del za zapiske — 190 strani več kot lani. Natisnili ga bomo v slovenskem in srbohrvaškem jeziku, saj je rokovnik skupna edicija vseh jugoslovanških sindikalnih listov.

Še posebnost: vsak naročnik sindikalnega rokovnika bo januarja 1982 dobil brezplačno brošuro z gradivom o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka za leto 1982.

Sindikalni rokovnik — priročnik 1982 bo oproščen temeljnega davka na promet proizvodov, zato osnovne sindikalne organizacije lahko za nakup namenijo sredstva iz sklada za izobraževanje.

Ko boste proučili naš predlog, nam sporočite okvirno število, koliko izvodov sindikalnega rokovnika — priročnika za leto 1982 potrebujete, da bomo lahko z vnaprej predvideno naklado določili končno ceno. Okvirna cena pa znaša 170,00 dinarjev za izvod. Morebitne dodatne informacije lahko dobite po telefonu številka 322-947.

Založba Delavska enotnost

Na podlagi sklepa izdajateljskega sveta in razprave v založniškem sosvetu je založba Delavska enotnost sprejela naslednji program svojih izdaj za letošnje leto:

Družboslovna zbirka

Že izšle:
KRONOLOGIJA NAPREDNEGA DELAVSKEGA GIBANJA NA SLOVENSKEM 1868—1980

Adolf Bibič:

INTERESI IN POLITIKA

Dr. Ciril Ribičič:

IZVRŠNI SVET V DELEGATSKEM SKUPŠČINSKEM SISTEMU JUGOSLAVIJE

V tisku: iz lanskega programa)

Dr. Braco Rotar:

POMENI PROSTORA

(Ideologija v urbanizmu in arhitekturi) — izšla bo junija

Dr. Pavao Brajša:

ČLOVEK, SPOLNOST, ZAKON (izšla bo junija)

Dr. Emil Rojc:

DELAVCI V ZDRUŽENEM DELU KOT NOSILCI SAMOUPRAVNE IZOBRAŽEVALNE POLITIKE

Dr. Berislav Šefer:

SOCIALNA POLITIKA V SOCIALISTIČNI SAMOUPRAVNI DRUŽBI

Dr. Bogdan Kavčič, Štefan Ivanko:

TEORIJA SAMOUPRAVNEGA ORGANIZIRANJA

Milan Lovrenčič:

LICENČNA POLITIKA ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA

Dr. Marjan Rožič:

PLURALIZEM SAMOUPRAVNIH INTERESOV IN SZDL

Več avtorjev:

DRUŽBA, ZNANOST, TEHNOLOGIJA

Dr. Stevan Bezdanov:

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE V MISLI IN DELU EDVARDA KARDELJA

Michel Foucault:

NADZOROVANJE IN KAZNOVANJE (Rojstvo zapora)

Dr. Lojze Sočan, M. Loparnik, P. Stanovnik in J. Sirše:

POMEN MODERNIH INDUSTRIJ ZA RAZVOJ SLOVENIJE

Knjižnica Sindikati

Že izšle:

Št. 34:

SINDIKATI IN KULTURA

Št. 35:
HUMANIZACIJA DELA Z VIDIKA INVOLUCIJSKE IN ZDRAVSTVENEGA VARNOSTI

Št. 36:
II. KONFERENCA ZVEZE SINDIKATOV

Št. 38: B. Kavčič, T. Klasinc in A. Šterbenc

SAMOUPRAVNE DELOVNE SKUPINE V TISKU:

Št. 37: L. Sočan

OSNOVE SELEKTIVNE RAZVOJNE POLITIKE

Št. 39: J. Šterbenc

SOCIALISTIČNA MORALA IN MORALA V SOCIALIZMU

Št. 40: A. Škerlavaj

SINDIKALNO GIBANJE V SVETU

Št. 41:

III. KONGRES SAMOUPRAVLJALCEV JUGOSLAVIJE

Št. 42: B. Pirc

PRIROČNIK ZA INFORMATORJE V ZDRUŽENEM DELU

Št. 43:

III. KONFERENCA ZVEZE SINDIKATOV

Zvezki Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja Edvard Kardelj v Ljubljani:

Že izšel:

Št. 1/81:

IZGRADNJA POLITIČNEGA IN PRAVNEGA SISTEMA SOCIALISTIČNE SAMOUPRAVNE DRUŽBE

V tisku:

Št. 2/81:

ZGODOVINSKI PROCES KONSTITUCIJSKE IRANJE SOCIALISTIČNIH SAMOUPRAVNIH PRODUKCIJSKIH ODNOSOV

Št. 3/81:

OSEBNOST IN SAMOUPRAVNA DRUŽBA

Št. 4/81:

MISEL IN REVOLUCIONARNO DELO EDVARDA KARDELJA

Št. 5/81:

SAMOUPRAVLJANJE — POT OSVOBODITVE DELA

Št. 6/81:

Slobodan Bosnić:
RAZISKOVANJE DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA 1950—1980

Podrobnejše informacije zahtevajte na Delavski enotnosti, Ljubljana, Dalmatinova 4.

Poročilo o mednarodni dejavnosti Zveze sindikatov Slovenije v obdobju 1980/81

I. Izhodišča za obravnavo mednarodne dejavnosti ZSS in splošna ocena

Mednarodno sodelovanje Zveze sindikatov Slovenije predstavlja pomembno področje delovanja sindikatov, ki ga moramo ocenjevati v luči mednarodne dejavnosti Jugoslavije v celoti, njene zunanje politike, vloge, ki jo ima Jugoslavija v gibanju nevrščenih, pri graditvi samoupravnih socialističnih družbenih odnosov, kakor tudi z vidika njenega mednarodnega položaja in velikega ugleda, ki ga je naša dežela deležna v svetu nasploh in še posebej v mednarodnem delavskem gibanju.

Jugoslovanska nevrščena zunanja politika in naši pogledi na temeljne procese v mednarodni skupnosti, kakor tudi usmeritve VIII. kongresa ZSJ na področju mednarodnega sodelovanja, so bile vedno v največji meri v središču mednarodnega sodelovanja ZSS, istočasno pa je ZSS vedno sledila tudi specifičnim interesom v svoji mednarodni dejavnosti, ki izhajajo iz položaja našega delavskega razreda in vloge ZSS v naši samoupravni družbi. V svetu je namreč danes vse več vprašanj, ki ne zadevajo samo meddržavnih odnosov, ampak terja njihovo reševanje aktiven odnos vseh subjektov v mednarodnih odnosih, tudi organiziranih subjektivnih sil, partij in sindikatov. Vse več je znakov, ki kažejo, da se socialno-ekonomski procesi v svetu zaostrujejo, slabša se reprodukcijska sposobnost svetovnega gospodarstva v celoti, v številnih deželah se pojavljajo resni znaki gospodarske recesije, v upadanju je stopnja zaposlenosti, zmanjšuje se socialna varnost delavskega razreda v najširšem smislu itd. Vse to so vprašanja, ki so danes v ospredju mednarodnega delavskega in sindikalnega gibanja in ki so neposredno povezana tudi z družbeno-ekonomskimi gibanji in reprodukcijskimi tokovi v naši družbi.

Zveza sindikatov Slovenije se je tako ob vprašanjih neposrednega sodelovanja s tujimi sindikalnimi organizacijami nenehno srečevala tudi s problemi, ki zadevajo mednarodni značaj procesov dela in gospodarjenja v najširšem smislu, z vprašanji migracije delovne sile, varstva delovnih pravic, utrjevanja socialnoekonomskega položaja delavcev zaposlenih v tujih deželah, s problemi, ki jih prinaša nova tehnologija, večja produktivnost dela in učinki na stopnjo zaposlovanja. Pojavljala so se tudi vprašanja v zvezi z vse večjim povezovanjem kapitala, njegovo internacionalizacijo in pojavom nadnacio-

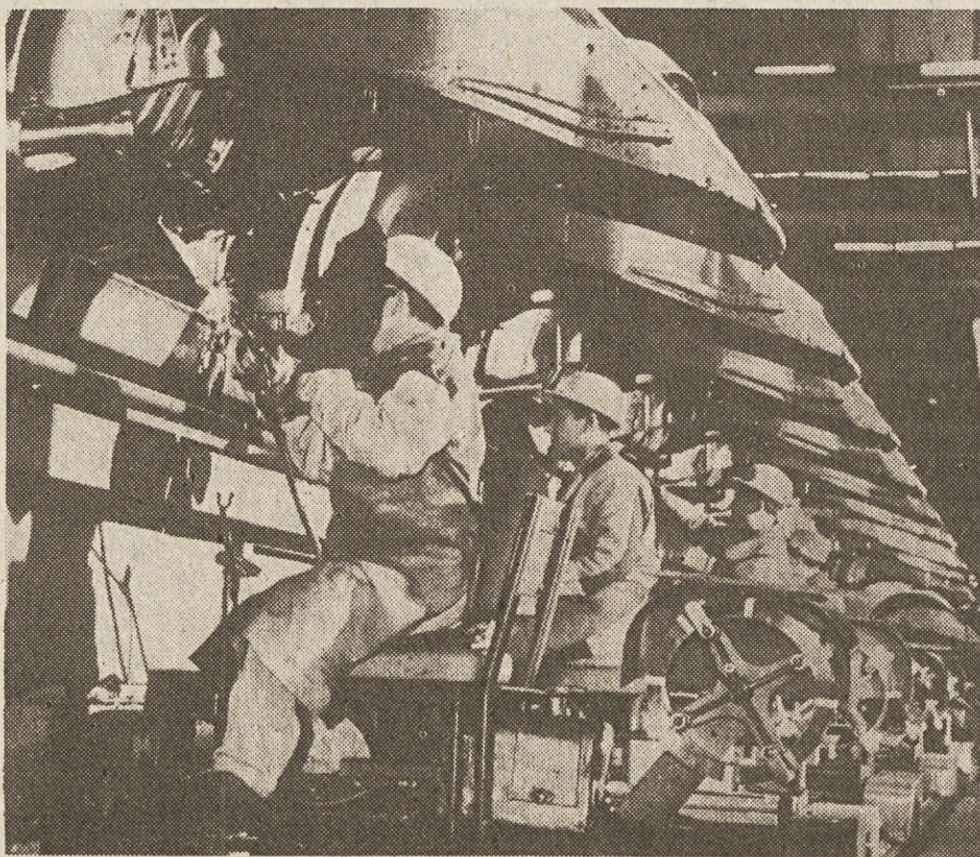
nalnih družb, ki v veliki meri postavljajo sindikate (zlasti v Zahodni Evropi) pred nove probleme in otežujejo njihovo delo na področju varovanja neposrednih interesov delavskega razreda.

V soočanju z vsemi temi problemi je prišlo jasno do izraza, da lahko sindikalno gibanje samo z aktivnim pristopom prispeva k reševanju naštetih problemov, v katerem mora priti do izraza tudi razredna narava sindikalne dejavnosti in delavska solidarnost. Zato tudi ni čudno, da je ob vseh pogovorih s predstavniki tujih sindikalnih organizacij prišla do izraza tudi potreba, da se v sindikalno borbo vgradijo principi, ki bodo v praksi vodili k utrjevanju položaja delavskega razreda, k njegovemu vključevanju v procese odločanja, k socializaciji proizvodnih odnosov, k izgradnji socialističnih družbenih odnosov, v pogojih širšega mednarodnega sodelovanja pa tudi k utrjevanju enakopravnih odnosov med narodi, izgradnji nove mednarodne gospodarske ureditve itd.

Zveza sindikatov je bila v preteklem letu zelo aktivna na področju mednarodne de-

javnosti. Ta aktivnost je prišla še posebej do izraza spomladi lanskega leta, v času bolezni predsednika Tita, ko so se tudi slovenski sindikati vključili v okrepljeni tok mednarodne dejavnosti SFR Jugoslavije, predvsem s soslednjimi deželami in tistimi pokrajinami, s katerimi imamo sindikalne odnose. Prišlo je do številnih pogovorov s predstavniki tujih sindikalnih organizacij, v katerih smo pojasnili naše poglede in dali naše ocene o družbenoekonomskem razvoju in o političnem položaju v naši deželi, ki je bila trdno odločena, da nadaljuje Titovo politiko. Zanimanje sindikatov, s katerimi sodelujemo, za naše delo, razvoj naše samoupravne družbe pa tudi za probleme, s katerimi se srečujemo, je pokazalo, da je naše sodelovanje z nekaterimi tujimi sindikalnimi organizacijami, z množičnim delavskim gibanjem, velikega pomena za krepitev ugleda naše samoupravne družbe v svetu in utrjevanje položaja naše dežele v mednarodnih odnosih.

Skoraj ob vsaki priložnosti je prišla do izraza podpora jugoslovanski družbenopolitični usmeritvi, njeni samoupravni družbeni ureditvi, predvsem pa njeni nevrščeni zunanji politiki. Pokazalo se je, da so številni

Varilci v avtomobilskih tovarnah
»Audi« v ZR Nemčiji

nosilci mednarodnih odnosov, da že dolgo to ni več samo država, ampak številni družbeni subjekti, ki v samoupravni družbi dobijo še poseben pomen, saj predstavljajo nujni in nezadržni proces podružbljanja zunanje politike. Slovenski sindikati smo se prav gotovo uspešno vključili v ta proces in dokazali, da je jugoslovanska družba odprta, pripravljena na sodelovanje z vsemi deželami in silami, ki v svojem delovanju izhajajo iz demokratičnih principov, ter tako prispevali k uspešnemu razvijanju jugoslovanskih mednarodnih odnosov in k vse večjem vključevanju jugoslovanskega gospodarstva v mednarodno menjavo dela.

Mednarodno dejavnost ZSS v preteklem letu moramo po svoji vsebini in ciljih prav gotovo oceniti kot uspešno, čeprav je bilo tudi nekaj odprtih vprašanj in dilem, ki so se nanašale predvsem na oblike delovanja. Naše sodelovanje je šlo predvsem v smeri nadaljnjega razvijanja stikov s sindikalnimi

organizacijami iz sosednjih dežel, kjer obstajajo številni skupni interesi, ki narekujejo dobre sosedске odnose, pa tudi z organizacijami v nekaterih drugih deželah, ki lahko prispevajo k uveljavitvi našega združenega dela, našega delavskega razreda in naše dežele v celoti v današnjem svetu, ki je vse bolj in bolj povezan. Na ta način smo se vključili v širša družbena prizadevanja, saj SR Slovenija razvija sodelovanje z vsemi državami, s katerimi meji. Neposredna sosesčina Italije, Avstrije in Madžarske, gospodarski interesi in možnosti in še zlasti prisotnost slovenske narodne skupnosti, so tisti elementi, ki te odnose ves čas spodbujajo in omogočajo v takšni meri, kakršni smo priča danes, in kjer imajo svoje mesto tudi odnosi med sindikalnimi organizacijami:

Dobre odnose je ZSS vzpostavila tudi s sindikati v nekaterih pokrajinah ZR Nemčije, predvsem tam, kjer je večje število naših delavcev na začasnem delu v tujini. Tako ob-

stajajo številne vezi s sindikati v pokrajini Baden-Württemberg in v deželi Bremen, s katerimi skuša ZSS v svojem sodelovanju prispevati h krepitvi socialno-ekonomskega položaja naših delavcev zaposlenih v ZRN. Prav tako pa razvija sodelovanje tudi s sindikati Delavskih komisij v Kataloniji (Španija) in Ukrajine (SZ).

Prav posebej je potrebno poudariti, da se je v mednarodno dejavnost slovenskih sindikatov vključila Zveza sindikatov Slovenije v celoti. Sodelovanje ni potekalo samo na ravni republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ampak tudi na vseh drugih ravneh, na ravni občinskih sindikalnih svetov, osnovnih organizacij ZSS pa tudi posameznih organizacij združenega dela v celoti in drugih teles ZSS (na primer raziskovalni center RS ZSS za samoupravljanje itd.) Zelo pomembno je, da to sodelovanje ni bilo samo formalnega značaja, v njem je dejansko v veliki meri prišla do izraza vsebinska samostojnost posameznih subjektov, ki so na ta način veliko prispevali k temu, da se danes v naši družbi vedno bolj širi krog tistih, ki sodelujejo pri odločanju o procesih družbene reprodukcije na vseh ravneh, tudi v primeru, ko gre za vključevanje naše dežele in našega združenega dela v svetovne družbenoekonomske tokove.

Na ta način je mednarodna dejavnost Zveze sindikatov Slovenije tudi prerasla »klasično« mednarodno dejavnost, ki je bila vezana zgolj na občasne stike med predstavniki različnih sindikatov, in je v veliko večji meri našla povezavo z drugimi področji delovanja ZSS, z notranjimi družbenoekonomskimi procesi v naši družbi, ki so v tesni povezavi z našim mednarodnim položajem in z našimi gospodarskimi odnosi s tujino itd. Vključila se je v reševanje nekaterih sistemskih rešitev na področju izgrajevanja novega sistema ekonomskih odnosov s tujino, borbe za novo mednarodno gospodarsko ureditev v svetu, problemov, ki jih narekuje izvajanje investicijskih del v tujini in organizacija detaširanih obratov itd.

II. Sodelovanje s tujimi sindikalnimi organizacijami

1. Sodelovanje s konfederacijo italijanskih sindikatov CGIL-CISL-UIL za Furlanijo-Juljsko krajino in pokrajino Emilio-Romagnolo

Sodelovanje s konfederacijo italijanskih sindikatov iz Furlanije-Juljske krajine poteka že več kot deset let in je dobro razvito na vseh ravneh. Vzrok za to je tudi dejstvo, da SR Slovenija zelo dobro sodeluje z republiko Italijo in še posebej s sosednjo pokrajino. Vsestranski stiki se odvijajo v sodelovanju z občinami, mesti, družbenopolitičnimi organizacijami, društvi, kulturnimi,

Trgatev na državnem posestvu v Železni županiji

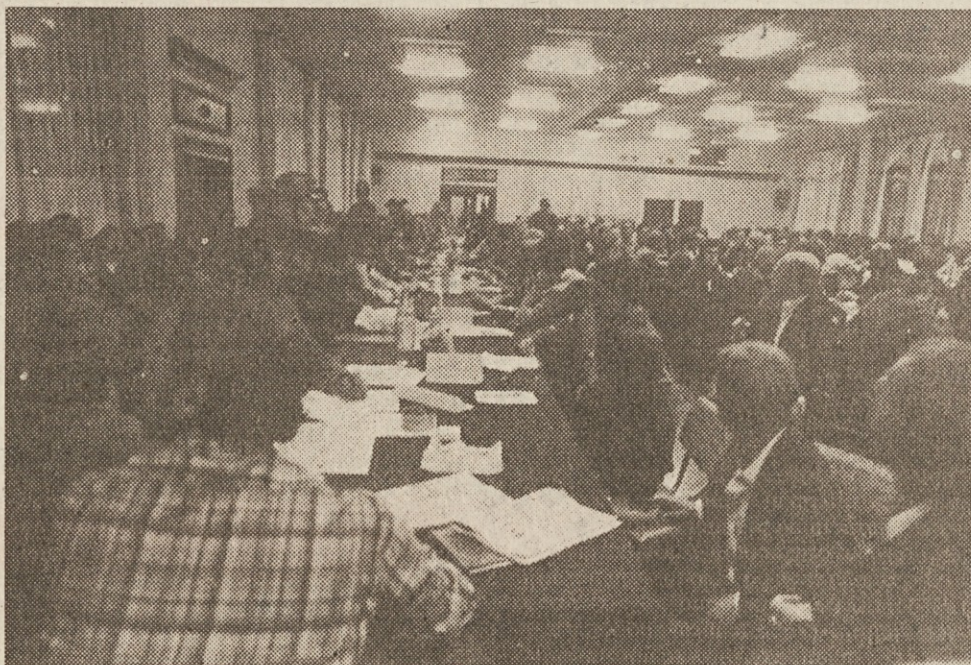
izobraževalnimi, znanstvenimi in drugimi institucijami (tako je, na primer, 28 italijanskih mest pobratenih s slovenskimi in od teh jih je 17 iz Furlanije-Juljske krajine) itd.

Zlasti osimski sporazumi dajejo možnosti za razširitev vzajemno koristnega sodelovanja na obmejnem področju, kjer imajo prebivalci interes skupaj urejati številna vprašanja s področja gospodarskega sodelovanja, prometne in druge infrastrukture, vodnega gospodarstva, kmetijstva, energetike, varstva okolja itd. V razvijanje vseh teh oblik medsebojnega sodelovanja pa se aktivno vključujeta ob odprti meji tudi slovenska narodnostna skupnost v Italiji in italijanska narodnost v SR Sloveniji.

Poudariti velja, da imajo sindikati iz Furlanije-Juljske krajine pozitiven odnos do vseh teh vprašanj, ki predstavljajo zelo široko področje za medsebojno sodelovanje. Pogledi posameznih sindikalnih zvez se sicer ob nekaterih problemih med seboj razlikujejo, vendar pa imajo vse tri centrale pozitiven odnos do temeljnih pojavov. Tako vse tri centrale podpirajo težnje za globalno zaščito naše narodnostne skupnosti v Italiji in se zavzemajo za sprejetje zakona za globalno zaščito naše manjšine, ki bi vključeval tudi Slovence v goriški in videmski pokrajini. Prav tako vsi trije sindikati tudi podpirajo osimske sporazume, seveda pa različno gledajo na nekatera vprašanja s tega področja, zlasti na dinamiko izgradnje in status industrijske cone. Pri tem najbolj izstopa sindikat UIL, ki ima daleč največ zadržkov do celotnega kompleksa osimskih sporazumov, še posebej pa do cone in njene sedanje lokacije.

Zadnja srečanja s sindikati Furlanije-Juljske krajine so pokazala, da lahko sodelovanje sindikatov obeh dežel veliko prispeva k nadaljnjemu uresničevanju skupnih interesov obeh dežel. V ta namen je bila tudi ustanovljena mešana delovna skupina, ki je sestavljena iz predstavnikov obeh sindikalnih organizacij in ki se ukvarja s pripravo strokovnih gradiv za medsebojna srečanja in za vsa tista vprašanja, ki so izrazitega pomena za medsebojno sodelovanje.

Tako je veliko prostora v sodelovanju s sindikati Furlanije-Juljske krajine namenjeno nekaterim vprašanjem s področja zaposlovanja naših delavcev v Italiji. Enega od problemov s tega področja predstavljajo delavci, ki so na »črno« zaposleni v Italiji in ki ga sindikati rešujejo skupaj z vladama obeh dežel. Takšnih delavcev je danes v Italiji približno 600 in delajo največini v gradbeništvu. Mešana delovna skupina mora zaradi tega posvetiti več časa sprejetju konvencije o zaposlovanju, ki jo sklepata vladi obeh dežel, prav tako pa tudi drugim vprašanjem, ki so še posebej v interesu italijanskih sindikatov ob meji, predvsem vprašanju ribolova v tržaškem zalivu, maloobmejnem gospodarskem sodelovanju itd.

Sestanek stavkovnega komiteja v Gdansk na Poljskem — boj za večji vpliv delavcev pri odločanju

V sodelovanje s sindikati Furlanije-Juljske krajine so se v veliki meri tudi vključili občinski sindikalni sveti na področju, ki meji z Italijo. Gre za številne delovne stike, ki so se pokazali kot koristni že v številnih primerih in ki veliko prispevajo k vzdušju odkritega in odprtega sodelovanja med Jugoslavijo in Italijo. Zlasti občinski sindikalni sveti iz Kopra, Nove Gorice, Tolmina in drugi iz severno-primorske ter kraško-obalne regije so s svojim delom veliko prispevali k temu, da lahko rečemo, da je danes sodelovanje ZSS s sindikati Furlanije-Juljske krajine eno od najbolj razvitih in najbolj plodnih.

Sodelovanje s sindikati iz Emilie-Romagne ni razvito v takšnem obsegu, kot pa je sodelovanje s sindikati Furlanije-Juljske krajine. Vendar pa nas v vsakem primeru vežejo dobri prijateljski odnosi, ki so velikega pomena za nadaljnjo poglobljanje sodelovanja z Italijo v celoti in z italijanskim delavskim razredom. Sodelovanje s sindikati te pokrajine je pomembno tudi zaradi tega, ker so v Emilii-Romagni zelo močne leve sile, saj je občinska uprava v številnih občinah v rokah komunistov, med drugim tudi v Bologni, ki na ta način neposredno sodeluje pri upravljanju z družbenimi zadevami. Ravno v tej pokrajini se tudi srečujemo s pojavom združništva, ki predstavlja posebno obliko socializacije proizvodnih sredstev v pogojih kapitalističnih družbenih odnosov in kjer tudi v veliki meri uvajajo italijansko obliko samoupravljanja.

Na ta način obstajajo številna področja, ki so v skupnem interesu naših in njihovih sindikatov in ki govorijo v prid nadaljnega sodelovanja s to pokrajino. Čeprav je sodelo-

vanje s sindikati Emilie-Romagne v zadnjih dveh letih nekoliko zastalo, pa so njihove pobude, do katerih je prišlo v zadnjem času, vredne vse pozornosti in je prav, da sodelovanje ponovno poživimo in razširimo. Vse bolj je namreč pri italijanskih sindikatih prisotna želja, da se spoznajo z delovanjem našega samoupravnega sistema, z našimi izkušnjami ter rešitvami. Vzrok za to je najbrž tudi v tem, da danes italijanska levica bolj kot kdajkoli prej išče oblike in načine za podružbljanje proizvodnje ter proizvodnih odnosov.

2. Sodelovanje z Avstrijsko zvezo sindikatov — ÖGB za Koroško in Štajersko

Sodelovanje med ZSS in ÖGB za Koroško je v zadnjih dveh ali treh letih, predvsem pa v lanskem letu, doživelo precejšen vzpon. Za razliko od prejšnjih let, ko se je zaradi nekaterih odprtih vprašanj v celotnih jugoslovansko-avstrijskih odnosih sodelovanje razvijalo le med nekaterimi strokovnimi sindikati (gradbenimi in lesni), so zadnja srečanja pokazala, da je mogoče z avstrijskimi sindikati razvijati takšno sodelovanje, ki bo prispevalo k dobrim sosedskim odnosom med Jugoslavijo in Avstrijo in s tem tudi k takšnemu vzdušju, ki bo omogočilo reševanje odprtih vprašanj.

Lanska srečanja med predstavniki ZSS in ÖGB za Koroško, ki sta jih narekovala razvoj mednarodnih odnosov in položaj Jugoslavije, so pokazala, da koroški sindikati z velikim zanimanjem sledijo dogajanjem v naši deželi, po drugi strani pa je tudi sam način kontaktiranja in izmenjave mnenj ter informacij pokazal, da so v precejšnji meri

presežene prepreke, ki so se v preteklosti pojavljale v naših medsebojnih odnosih.

Avstrijska zveza sindikatov za Koroško danes prav gotovo zastopa linijo krepitve sodelovanja med SR Slovenijo in Koroško in seveda tudi med Jugoslavijo in Avstrijo v celoti. Naš interes je, da k temu sodelovanju čim več prispevamo in da ga usmerjamo na tista področja, kjer lahko pride tudi do napredka v reševanju konkretnih problemov.

Eno od teh konkretnih vprašanj predstavlja položaj naše narodnostne skupnosti na Koroškem. Avstrijska zveza sindikatov za Koroško se sicer nikdar ni kaj posebno angažirala na tem področju, saj je vedno izhajala iz stališča, da njih (kot sindikate) ne zanimajo »splošni politični problemi« (sklicevala se je na strokovno plat svojega združenja in dajala poudarek na socialno-zaščitne vidike svojega dela). Vendar pa je podpora, ki jo v zadnjem času daje splošnim prizadevanjem za gospodarski razvoj Koroške, pomembna tudi za manjšino. Gospodarski razvoj celotnega dvojezičnega področja je namreč prvenstvenega pomena za (ekonomsko-socialni) obstoj naše narodnostne skupnosti na Koroškem. Zaradi tega moramo tudi podpirati vsa prizadevanja, ki vodijo v tej smeri, in tudi v sodelovanju s sindikati ta vprašanja postavljati na prvo mesto. Velikega pomena so za to že doseženi rezultati, ki se kažejo, na primer, v nekaterih vlaganjih našega združenega dela na Koroškem (Elan, SOZD Slovenijapapir itd.).

Vsestranska skrb za nadaljnji nacionalni, kulturni in gospodarski razvoj slovenske narodne skupnosti v Avstriji ostaja namreč tudi v prihodnje ena od osnovnih sestavin naše politike dobrososedskega sodelovanja, pri čemer se je potrebno prizadevati, da se bo narodna skupnost še bolj uveljavila kot samostojen subjekt v odnosih med deželama in drugimi političnimi subjekti, tudi med sindikati. V ta namen smo tudi vzpostavili stik z manjšino.

Stalno področje sodelovanja med ZSS in ÖGB za Koroško so naši delavci na začasnem delu v Avstriji. Čeprav imamo z Avstrijo sklenjene konvencije o zaposlovanju in socialnem zavarovanju, je še vedno veliko vprašanj, ki so predmet stalnega dogovarjanja na državni ravni, pa tudi v odnosih med sindikati.

V zadnjih dveh letih se namreč v Avstriji uvajajo močne restrikcije na področju zaposlovanja tujih delavcev, tako na primer, se dovoljenja za delo izdajajo samo še za pol leta, ni rešeno vprašanje nadomestil za nezaposlenost itd.

Na Koroškem je okrog 2800 naših delavcev iz vse Jugoslavije in čeprav predstavniki ÖGB za Koroško kategorično zatrjujejo, da imajo iste pravice kot njihovi delavci, je še

vseeno veliko nerešenih vprašanj, ki zadevajo njihov socialno-ekonomski položaj. Gre za to, da je politika Avstrije nasploh (ne samo v pogledu zaposlovanja) diskriminacijska tako na področju samih pravnih norm, njihovega izvajanja in interpretacije kot z vidika splošnega ravnanja oblasti (dovoljenje za bivanje, delo, izobraževanja itd.)

Potrebno je poudariti, da se politika zaposlovanja, ki je odraz zaostrenih razmer v vseh zahodnoevropskih deželah, izvaja striktno in s potrebno podporo vlade ter sindikatov. Prestrukturiranje zaposlovanja poteka sicer pod parolo prizadevanj sindikatov za polno zaposlenost, toda v resnici gre v največji meri za račun tujih delavcev, ki morajo sprejeti drugo delo ali pa se vrniti domov. Sami predstavniki ÖGB za Koroško so ob zadnjem obisku v Ljubljani potrdili, da je sedaj položaj tujih delavcev najbolj ogrožen.

Takšen položaj naših delavcev na začasnem delu v Avstriji narekuje, da se mora ZSS tudi v prihodnje v sodelovanju z avstrijskimi sindikati zavzemati za izenačevanje pogojev, v katerih delajo tuji delavci, s pogoji, v katerih delajo avstrijski delavci. Opozarjati je potrebno tudi na druga vprašanja, na t.i. vprašanje druge »generacije« delavcev, njihovo šolanje, strokovno izobraževanje, zaposlovanje itd.

Španski delavci v ladjedelnici v Barceloni

Prisotna so tudi vprašanja, ki zadevajo našo gospodarsko sodelovanje z Avstrijo. Avstrijski sindikati so prek delavskih zbornic vključeni na gospodarsko področje, zato so v veliki meri zainteresirani za splošna gospodarska vprašanja, za vlaganja kapitala in druge oblike sodelovanja.

Slovenske organizacije združenega dela že sodelujejo z avstrijskimi partnerji tudi pri nekaterih skupnih vlaganjih. V tem trenutku je na avstrijskem trgu prisotnih 21 enot oz. lastnih ali mešanih podjetij iz Jugoslavije, od tega 8 na avstrijskem Koroškem. Ta prisotnost narekuje tudi medsebojno sindikalno povezovanje, saj obstajajo številna socialna vprašanja, ki se lahko rešijo samo z dobrim sodelovanjem in čim večjim vključevanjem delavcev v procese odločanja.

V sodelovanje z Avstrijsko zvezo sindikatov se vključujejo tudi drugi sindikalni subjekti, vendar pa je takoj potrebno ugotoviti, da je zlasti na obmejnem področju sodelovanje občinskih sindikalnih svetov zelo slabo razvito, čeprav so vprašanja, ki bi to narekovala.

Potrebno je tudi poudariti, da iniciativ za takšno sodelovanje z avstrijske strani nikoli ni bilo veliko, delno pa je tudi res, da za to ni objektivnih pogojev, ker so na avstrijski strani obmejna področja gospodarsko zelo nerazvita in praktično ni večjih sindikalnih organizacij.

Več zanimanja in boljše je sodelovanje s posameznimi strokovnimi sindikati. Nekateri naši republiški odbori imajo že dolgoletno sodelovanje s sindikati na avstrijskem Koroškem, predvsem mislimo na RO gradbincev, pa tudi na RO lesarstva in gozdarstva, v lanskem letu pa so na novo navezali stike tudi papirničarji in delavci v kemiji. Tako lahko rečemo, da sodelovanje z ÖGB za Koroško v celoti napreduje, da pa bo zanj potrebno storiti še več, zlasti bo potrebno razviti nekatere nove oblike sodelovanja.

Tudi sodelovanje z Avstrijsko Zvezo sindikatov s Štajerske se dobro razvija, pri nekaterih vprašanjih je celo boljše kot pa sodelovanje s Koroško, saj ni v takšni meri obremenjeno z nacionalnim vprašanjem. V ospredju so podobna vprašanja kot v sodelovanju s sosednjo deželo. Tudi tukaj je posvečeno največ prostora našim delavcem na delu onstran meje, s tem da je na Štajerskem še en problem več, to je zaposlovanje na »črno« in dnevna migracija delovne sile.

Poudariti velja, da se štajerski sindikati trudijo, da bi se rešilo vprašanje dnevnega zaposlovanja pri avstrijskih podjetnikih. Stalne stike imajo tudi z našimi občinskimi sindikalnimi sveti ob meji, vendar pa je ta problem veliko bolj trdoživ, ker nikakor ne pride v poštev rešitev po administrativni poti.

Tudi v sodelovanje z ÖGB za Štajersko so vključeni nekateri naši republiški odbori strokovnih sindikatov (kovinarji, gradbinci, lesarji), vendar pa bo treba vključiti še nekatere nove, obstoječe oblike sodelovanja pa razširiti.

V preteklem letu smo imeli številne kontakte s predstavniki sindikatov iz ene in druge dežele. Dve naši delegaciji sta obiskali Koroško, od tega je bila ena na najvišji ravni. To je bil tudi prvi obisk predsednika ZSS v tej deželi, ki je veliko prispeval k utrditvi sodelovanja.

Tudi Koroška delegacija je dvakrat obiskala Slovenijo, pri čemer so enkrat prišli posebej zato, da bi se dogovorili o sodelovanju našega združenega dela in naših turističnih predstavništev na področju turizma. Izmenjali pa smo tudi izkušnje na področju stanovanjske izgradnje. Obiskali so nas strokovnjaki ÖGB za stanovanjsko politiko, ki so nas seznanili s stanovanjsko izgradnjo na Koroškem in pristojnostmi njihovih sindikatov na tem področju.

Tudi s sindikati Štajerske smo imeli številne stike. Potekali so tudi med občinskimi sindikalnimi sveti, zlasti v Mariboru in Murski Soboti. Naši predstavniki so se udeležili slovesnosti ob otvoritvi sindikalne šole v Gradcu, izmenjali pa smo tudi poglede o nekaterih aktualnih vprašanjih v medsebojnem sodelovanju.

3. Sodelovanje z Madžarsko zvezo sindikatov iz Železne županije in županije Zala

Sodelovanje z Madžarsko zvezo sindikatov iz Železne županije razvijamo že vrsto let na osnovi vse večjega povezovanja SR Slovenije in LR Madžarske. Zlasti pomembno je gospodarsko sodelovanje, ki je iz leta v leto večje in ki kaže, da je mogoče konstruktivno in v duhu prijateljstva razvijati odnose med sosedi.

Pomemben dejavnik v medsebojnem sodelovanju so slovenska narodna skupnost na Madžarskem in pripadniki madžarske narodnosti v SR Sloveniji. Položaj slovenske narodne skupnosti na Madžarskem se po sprejetju ustave leta 1972 in kongresnih dokumentov MSPP izboljšuje. K temu prispeva tudi razvoj odnosov med obema državama na vseh področjih, tako da pričakujemo, da se bo narodnostni, gospodarski, socialni in kulturni položaj slovenske narodnostne skupnosti izboljševal tudi v prihodnje.

V tem smislu je zelo pomembno, da se med obema deželama razvija tudi sindikalno sodelovanje. Prav gotovo možnosti tega sodelovanja še niso izčrpane, veliko bolj se še lahko sindikati angažirajo na področju go-

Dober ulov katalonskih ribičev

spodarske izmenjave, prav tako pa tudi na področju razširjanja znanstveno-tehničnega in kulturno-prosvetnega sodelovanja.

Največji napredek je v zadnjem času doživel sodelovanje med posameznimi občinskimi sindikalnimi sveti v Pomurju in tistimi delovnimi organizacijami, ki imajo poslovne stike s podjetji v Železni županiji in županiji Zala. To so potrdili tudi predstavniki Madžarske zveze sindikatov ob njihovem zadnjem srečanju z delegacijo RS ZSS, ki je Železno županijo obiskala v mesecu februarju tega leta.

Na tem srečanju so izrazili željo, da bi v večji meri sodelovali na kulturnem področju in da se bi dogovorili za izmenjavo na področju delavskega turizma. To so vprašanja, ki so v sodelovanju s sindikati iz socialističnih dežel večkrat predmet pogovorov, vendar pa jih je največkrat težko realizirati. Zlasti je težko realizirati izmenjavo na področju delavskega turizma, ker pri nas ne razpolagamo z ustreznimi turističnimi zmogljivostmi in ker nimamo t.i. »sindikalnega turizma«.

Po drugi strani pa moramo težiti za tem, da je sodelovanje s sindikati iz tujih dežel uravnoteženo. Zavzemati se moramo za sodelovanje na vseh področjih, ki so pomembna za delo in življenje delovnih ljudi, do izraza mora priti celoten položaj našega delavskega razreda in delovnih ljudi v drugih deželah z vsemi razlikami in podobnostmi. V tem smislu je sodelovanje na kulturnem področju samo ena oblika sodelovanja, ki je koristna in pozitivna, vendar pa ne edina.

V lanskem letu se je sodelovanje s sindikati iz Železne županije razširilo tudi na sodelovanje na županijo Zala, ki je sosednja županija. Do tega je prišlo na njihovo željo, je pa to prav gotovo tudi v našem interesu, saj ima tudi ta županija številne stike s SR Slovenijo.

Naša delegacija je februarja obiskala tudi županijo Zala in tako tudi formalno vzpostavila sodelovanje s tamkajšnjimi sindikati. Dogovorili so se, da bodo to sodelovanje razširili in vanj vključili tudi organizacije združenega dela.

4. Sodelovanje z Nemško zvezo sindikatov — DGB iz pokrajine Baden-Württemberg in delavsko zbornico iz Bremna

Sodelovanje z Nemško zvezo sindikatov — DGB iz pokrajine Baden-Württemberg je bilo v preteklem letu zelo obsežno in delovno, kar kaže že na tradicionalno dobre odnose s to organizacijo. Sodelovanje z njimi se odvija od leta 1973 in vključuje poleg nekaterih republiških odborov sindikatov posameznih dejavnosti tudi številne občinske sindikalne svete. Tako uspešno poteka sodelovanje občinskega sindikalnega sveta Kranj z mestom Villingen-Schwenningen, Maribora s Heilbronom, Nove Gorice in Celja z mestoma Konstanz in Singen, ter medobčinskega sveta ZSS za ljubljansko regijo s sindikati severnega Porenja in z FDGB v okrožju Karl Marx-Stadt (NDR).

Za sodelovanje z nemškimi sindikati iz pokrajine Baden-Württemberg govori poleg gospodarskih razlogov tudi dejstvo, da je v tej pokrajini največ delavcev na začasnem delu v ZRN iz SR Slovenije (okrog 18000), ki so tudi v veliki meri sindikalno organizirani. DGB ima, predvsem po ocenah naših diplomatsko-konzularnih predstavništev, do njih dober odnos. To še posebej velja za pokrajino Baden-Württemberg, kjer imajo naši delavci dobre pogoje za svoje delo in možnosti za organizacijo družbenega življenja, saj so dokaj dobro organizirani v klubih.

Skrb za socialno-ekonomski položaj naših delavcev na začasnem delu v ZRN je tako osrednja točka sodelovanja z nemškimi sindikati. Še vedno so številni nerešeni problemi, s katerimi se soočajo naši ljudje na delu v ZRN in katere rešuje tudi DGB. O vseh teh problemih so se predstavniki nemških sindikatov pripravljali pogovarjati tudi z ZSS, vendar pa je največkrat njihova rešitev odvisna tudi od rugih družbenih dejavnikov, velikokrat pa te probleme tudi sami sindikati tolmačijo zelo formalistično.

V lanskem letu smo v pogovorih največ časa posvetili izobraževanju naših delavcev in šolanju njihovih otrok. Opozorili smo, da tudi pomoč DGB klubom in združenjem naših delavcev predstavlja velik prispevek k njihovem samoorganiziranju in k ohranjanju njihove nacionalne samobitnosti ter nacionalne integritete. Zelo pomembno je šolanje v materinem jeziku, zato morajo tudi

sindikati narediti vse, da bo čim več otrok deležnih tega pouka. Isto velja tudi za poklicno izobraževanje in strokovno usposabljanje naših delavcev na začasnem delu v ZRN, tudi tukaj se morajo sindikati angažirati v največji meri in prispevati k temu, da se bo ustrezno spremenila kvalifikacijska struktura naših ljudi, ki mora biti na ta način tudi v skladu z našim medsebojnim gospodarskim sodelovanjem in našimi jugoslovanskimi razvojnimi načrti, ne pa samo odraz trenutnih potreb nemškega gospodarstva.

Poudariti velja, da smo o tem s predstavniki DGB iz pokrajine Baden-Württemberg dosegli visoko stopnjo soglasja in da so ravno ob zadnjih srečanjih poudarili, da se kot sindikati popolnoma strinjajo s tem, da je potrebno probleme socialne migracije dolgoročno reševati na osnovi nove mednarodne delitve dela, v kateri bodo v večji meri prisotni interesi manj razvitih ekonomij.

S predstavniki DGB iz pokrajin Baden-Württemberg smo se tudi dogovorili in realizirali posebno strokovno posvetovanje o primerjavi študijskih programov o nekaterih poklicnih profilih s področja kovinske stroke, ki naj bi prispevalo k temu, da bi se nemški sindikati poglobljeje seznanili z našimi poklicnimi in kadrovskimi potrebami. Realizirali smo tudi nekatere druge dogovore, tako so predstavniki ZSMS sodelovali pri delu njihove mladinske sindikalne šole ob Bodenskem jezeru, kjer so imeli desetdnevni semi-

nar o položaju in vlogi nemških sindikatov ter nasploh o družbenoekonomskih gibanjih v ZRN, predsednik DGB za pokrajino BW, L. Zimmermann pa je imel za naš sindikalni aktiv predavanje na temo: »Družbena vloga in delovanje Nemške zveze sindikatov«.

V gosteh pri sindikatih Baden-Württemberg se je v preteklem letu mudila tudi delegacija RS ZSS, ki je predstavnike DGB, na njihovo željo, seznanila z glavnimi družbenoekonomskimi procesi v Jugoslaviji in političnem položajem v času bolezni predsednika Tita. V SR Sloveniji pa se je mudila delegacija strokovnega sindikata lesnih delavcev, ki je lani jeseni formalno vzpostavila sodelovanje z RO sindikatov Slovenije gozdarstva in lesarstva.

V preteklem letu nas je obiskala tudi delegacija predsedstva delavske zbornice Bremen, s katero sodelujemo že vrsto let in ki predstavlja specifično obliko sindikalne organiziranosti delavcev na tem področju ZR Nemčije. Čeprav so tudi ob tem obisku predstavniki Delavske zbornice poudarili velik interes za sodelovanje z ZSS, pa je le treba povedati, da v zadnjih dveh ali treh letih to sodelovanje upada. Prav gotovo je poglavitni vzrok v tem, da v zadnjem času v tem sodelovanju ni bilo posebnih skupnih delovnih področij, ki bi prispevala k razširjanju odnosov in vsebinskem poglobljanju stikov, tako da je bilo to sodelovanje preveč na formalni ravni.

Reja gosi v kmetijski zadrugi
na Madžarskem

Ob obisku je bilo dogovorjeno, da se za sodelovanje v prihodnje pripravi poseben program, v katerem bi po našem mnenju morala imeti prednost gospodarska vprašanja. Za to obstajajo vse možnosti, saj ima Delavska zbornica velik vpliv na gospodarskem področju, na celotnem območju pa so zelo razvite nekatere panoge, predvsem ladjedelništvo, kovinska in elektronska industrija, ribištvo, pomorski promet in trgovina.

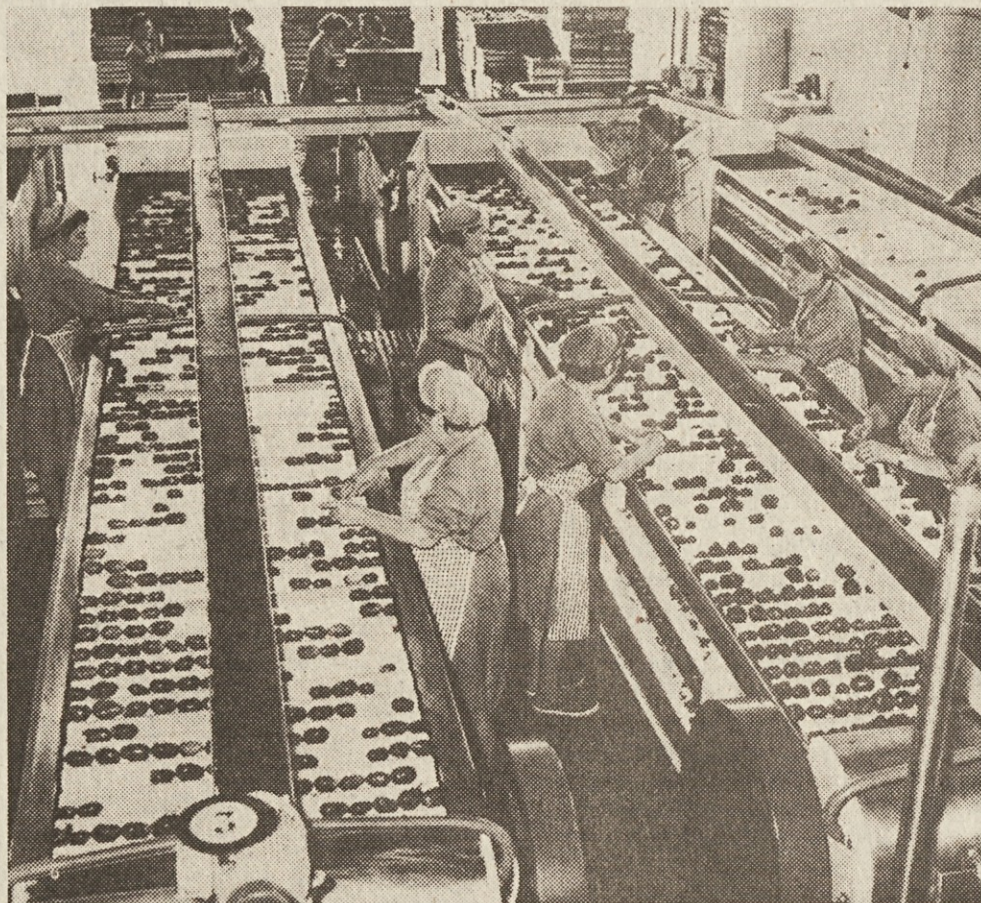
Ker dosedanje izkušnje kažejo izredno pozitiven in afirmativen odnos predstavnikov bremenske zbornice in deželnih političnih institucij do SFRJ, njene samoupravne ureditve in zunanje politike, je najbrž prav, da se sodelovanje ohrani, potrebno pa je v večji meri aktivirati naše združeno delo in ga pritegniti v konkretne oblike sodelovanja, ki bo prineslo napredek tudi na gospodarskem področju.

4. Sodelovanje z Delavskimi komisijami Katalonije (Španija)

Sodelovanje z Delavskimi komisijami Katalonije poteka od zadnjega kongresa ZSS. Vzpostavljeno je bilo v času izgrajevanja novih, demokratičnih struktur v Španiji, ko so se začele družbene sile Španije odpirati navzven in ko se je tudi španski delavski razred boril za svojo mednarodno afirmacijo. To je bil tudi glavni vzrok, da je sodelovanje med Delavskimi komisijami in ZSS v zadnjem času doživelo veliko dinamiko, da so bili vzpostavljeni številni novi stiki, ki so pokazali, da je lahko sodelovanje med sindikati, ki delujejo v različnih družbenih ureditvah, izredno koristno in v duhu razredne solidarnosti delavskega razreda obeh dežel.

Delavske komisije predstavljajo najpomembnejšo sindikalno organizirano politično silo v Kataloniji (vključujejo 40 odstotkov sindikalno organiziranih delavcev), so pod vplivom komunistov in se zavzemajo tudi za avtonomijo Katalonije. V svojem programu so si zadale vrsto ciljev, ki niso samo revandikativne narave, ampak predvidevajo tudi širše družbene spremembe. Zaradi tega posvečajo tudi veliko pozornost mednarodnim izkušnjam na področju socialistične preobrazbe sveta in si želijo sodelovanja z vsemi, ki lahko prispevajo k utrjevanju njihove družbene vloge in političnega položaja doma in v svetu.

V preteklem letu se je v Kataloniji mudila tudi delegacija RS ZSS, ki jo je vodil predsednik RS ZSS in ki je v pogovoru, skupaj z najvišjimi predstavniki Delavskih komisij, ocenila, da se medsebojno sodelovanje razvija zelo dobro in da je velikega pomena za obe organizaciji. Dogovorjeno je bilo, da bodo sindikati v eni in drugi deželi spodbujali sodelovanje na gospodarskem, kultur-

*Prebiranje paradižnika
v kmetijski zadrugi v Parmi*

nem, športnem in informativnem področju, ter tako prispevali k vesplošnemu sodelovanju med Katalonijo in SR Slovenijo.

V preteklem letu so Delavske komisije obiskale tudi delegacije mestnega sveta ZSS Ljubljane (udeležili so se kongresa Delavskih komisij Barcelone), republiškega odbora sindikatov Slovenije gradbeništva (udeležili so se kongresa gradbenih delavcev Barcelone) in republiškega sveta ZSS (udeležili so se II. kongresa Delavskih komisij Katalonije). Na obisku pri mestnem svetu ZSS Ljubljane pa je bila delegacija Delavskih komisij Katalonije.

5. Sodelovanje z Zvezo sindikatov Ukrajine

Sodelovanje z Zvezo sindikatov Ukrajine (SZ) poteka že več kot 10 let in predstavlja del sodelovanja med Zvezo sindikatov Jugoslavije in Zvezo sindikatov Sovjetske zveze.

Sodelovanje je dobro in je v skladu s sodelovanjem med SZ in Jugoslavijo v celoti, za katerega so značilni prijateljski odnosi na vseh področjih in spoštovanje načel nevmešavanja ter različnih poti v socialistični preobrazbi družbenih odnosov.

V sodelovanje so v veliki meri vključene tudi nekatere organizacije združenega dela

in OO ZSS, predvsem tiste, ki imajo s SZ tudi dobre gospodarske stike. Sindikati Ukrajine se v prvi vrsti zanimajo za sodelovanje na kulturnem in športnem področju, želijo si izmenjav na področju »delavskega turizma«, proizvodne prakse itd. V preteklem letu je sodelovanje potekalo predvsem med posameznimi organizacijami združenega dela, letos pa je že dogovorjeno, da bo aprila obiskala Ukrajino tudi delegacija RS ZSS.

III. Vključevanje na področje gospodarskih odnosov s tujino

Že iz sodelovanja s tujimi sindikalnimi organizacijami je razvidno, da je ZSS posvečala v preteklem obdobju veliko pozornost našim gospodarskim odnosom s tujino, še posebej tistim vidikom, ki so vezani na položaj in delo naših delavcev na začasnem delu v tujini in pri naših organizacijah združenega dela.

Delovali smo v smeri (na osnovi sodelovanja s tujimi sindikalnimi organizacijami) večje socialne in delovno-pravne zaščite naših delavcev na začasnem delu v tujini, istočasno pa tudi v smeri njihovega večjega vračanja v domovino in vključevanje v našo družbeno in delovno okolje.

Poudariti velja, da smo na področju vračanja naših delavcev na začasnem delu v tujini dosegli manjše uspehe kot bi jih želeli, in da tudi nismo storili dovolj, da bi prispevali k rešitvi nekaterih sistemskih problemov, ki v tem trenutku ovirajo njihovo vrnitev.

Število delavcev povratnikov je še vedno odvisno predvsem od migracijskih tokov in konjunkturalnih gibanj v deželah Zahodne Evrope, od njihove volje in interesa, ne pa od naših prizadevanj in kadrovskih ter gospodarskih potreb našega združenega dela.

Tudi Zveza sindikatov Slovenije ni naredila dovolj, da bi družbenopolitične skupnosti in organizacije združenega dela v večji meri prispevale k njihovem hitrejšemu vračanju, čeprav za to obstajajo realne potrebe. Še vedno je namreč v tujini več kot 70.000 slovenskih delavcev, med njimi pa je tudi 10.000 otrok in mladine. V tujini se zaposlujejo tudi že otroci naših delavcev, ki so odšli na delo v tujino pred desetimi leti. Tako kljub manjšemu odhodu novih delavcev na začasno delo v tujino in njihovem delnem vračanju, ostaja skupno število aktivnih delavcev v tujini že nekaj let na isti ravni.

Ker delavci na začasnem delu v tujini in njihovi svojci predstavljajo pomemben del našega delovnega in ustvarjalnega potenciala, ker so del našega delavskega razreda, našega naroda in naše kulturne produkcije, je nujno, da v prihodnje z njimi navežemo še plodnejše stike, ohranimo povezanost in zagotovimo načrtno in hitrejše vračanje v domovino.

Številni so tudi problemi na področju organiziranja naših delavcev in naših organizacij združenega dela, ki izvajajo investicijska dela v tujini. V preteklem letu je ZSS skupaj z »Rudisom« iz Trbovelj organizirala na to temo posebno posvetovanje, ki je pokazalo, da so na tem področju še nerešena številna vprašanja, ki v veliki meri zavirajo višje oblike gospodarskega sodelovanja s tujino in ki na ta način tudi ne dajejo vseh možnosti za hitrejše vključevanje slovenskega gospodarstva v mednarodno delitev dela.

Slovenski sindikati so se skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, skupnostmi, telesi in institucijami vključili v reševanje odprtih problemov, iskanje sistemskih rešitev, ki zadevajo celoten sistem ekonomskih odnosov s tujino, prav tako pa tudi specifičnih vprašanj, ki se nanašajo, na primer, na sindikalno organiziranost detaširanih obratov, njihovo samoupravno organiziranost v celoti, povezovanje z združenim delom v domovini, delitev dohodka itd.

Prav gotovo pa bo potrebno tem problemu v prihodnje posvetiti še več pozornosti. To narekujejo v sedanjem trenutku tudi zaostreni pogoji gospodarjenja, saj se poglobitni

del naših vsedruženih prizadevanj za stabilizacijo gospodarskih tokov nanaša ravno na področje ekonomskih odnosov s tujino, ki predstavljajo nerazdružljivo reprodukcijsko celoto našega gospodarstva.

IV. Sodelovanje z drugimi organizacijami, telesi in institucijami na področju mednarodnih odnosov

Zveza sindikatov Slovenije se je vključila tudi v delo drugih družbenih teles, ki se v SRS ukvarjajo z mednarodnimi odnosi. Predvsem v delu Republiškega družbenega sveta za mednarodne odnose, kjer je prek svojih delegatov sodelovala pri obravnavi in sprejemanju stališč o vseh najpomembnejših vprašanjih mednarodnih odnosov in zunanje politike SFRJ. Sodelovala je tudi pri usklajevanju mnenj o tistih praktičnih in konkret-

nih vprašanjih, o katerih so obstajala različna mnenja med posameznimi udeleženci sveta, prav tako pa tudi pri razpravah o načelnih vprašanjih uresničevanja ustavnih določil in vloge posameznih nosilcev mednarodnega sodelovanja.

Zveza sindikatov Slovenije je sodelovala (predvsem prek odbora sindikatov Slovenije za mednarodno dejavnost) tudi pri delu drugih družbenopolitičnih organizacij na področju mednarodnih odnosov. Usklajevala je svoje delo v svetu za mednarodne odnose pri RK SZDL, prav tako pa tudi v svetu za mednarodno sodelovanje pri Zvezi sindikatov Jugoslavije.

Aktivna je bila tudi pri pripravi in poteku I. sindikalne konference o razvoju, ki je bila aprila 1980 v Beogradu. S stališči te konference je odbor sindikatov Slovenije za mednarodno dejavnost seznanil organizacije Zveze sindikatov Slovenije.

V Ljubljani, 26. marca 1981

Katalonski rudarji se pripravljajo na odhod v jamo

Na osnovi ocene o mednarodni dejavnosti Zveze sindikatov Slovenije, poročila o delu republiškega sveta za mednarodno sodelovanje Slovenije, programa odbora za mednarodno dejavnost Zveze sindikatov Slovenije, uvodnih opredelitev in razprav, svet Zveze sindikatov Slovenije, na seji 26. marca 1981. leta, sprejema

Stališča o aktivnosti zveze sindikatov v mednarodnem sodelovanju

I.

Zveza sindikatov Slovenije se kot najmožnejša organizacija delavskega razreda Slovenije zaveda svoje odgovornosti na področju mednarodnega sodelovanja, oblikovanja in izvajanja zunanje politike SFRJ in SRS. Ta odgovornost izhaja iz zgodovinskega interesa našega delavskega razreda za mir in enakopravno sodelovanje med narodi in državami, za družbeni napredek in enakopravne odnose v mednarodnem delavskem gibanju. Podpira neuvrščeno politiko Jugoslavije, ki izraža avtentične interese vsakega našega delavca, našega socialističnega samoupravljanja in naše celotne družbe. Na teh ciljih je doslej in bo tudi odselej gradila svojo celotno mednarodno dejavnost.

Svet pretresajo danes težki politični, ekonomski in socialni problemi. V mednarodnih odnosih se krepijo blokvske in hegemonistične težnje, priča smo vmešavanju v notranje zadeve drugih, predvsem manjših dežel, ki se zavzemajo za enakopravnost in pravičnejše odnose med vsemi subjekti mednarodne skupnosti. Zaostrujejo se gospodarska vprašanja, ki opozarjajo na krizo, ki je zajela obstoječi sistem mednarodnih ekonomskih odnosov v svetu in na izrazito negativne posledice, s katerimi se soočajo dežele v razvoju. Proces poglobljanja gospodarskega prepada med razvitimi in nerazvitimi deželami še ni zgubil svoje intenzitete, še vedno so v ospredju svetovnih gospodarskih gibanj interesi ekonomsko najmočnejših dežel, ki so si popolnoma podredile ekonomske mehanizme obstoječe gospodarske ureditve v svetu. Neugodna gibanja v strukturi svetovnega gospodarstva zahtevajo zaradi tega globoke spremembe v sistemu mednarodnih ekonomskih odnosov. Neuvrščene dežele so na težave, s katerimi se danes sooča celotna mednarodna skupnost, odgovorile s konceptom boja za izgradnjo nove mednarodne ekonomske ureditve, ki predstavlja dolgoročno strategijo za doseganje enakopravnosti odnosov med ljudmi, deželami in narodi.

Zveza sindikatov Slovenije se zaveda potrebe preobrazbe gospodarskih in političnih odnosov v svetu, vloge in pomena neuvrščenih dežel pri graditvi nove mednarodne ekonomske ureditve, prav tako pa tudi deleža Jugoslavije pri vzpostavljanju dolgoročnih gospodarskih odnosov z deželami v razvoju. Zato tudi želi v svoji trajni aktivnosti zagotoviti, da se bo čimbolj povečal krog ljudi, ki se bodo aktivno ukvarjali s problemi, vprašanji

in težnjami, ki izhajajo iz naše zunanjepolitične dejavnosti naše povezanosti s svetom, vključenosti v mednarodno menjavo dela in mednarodne odnose nasploh. Vsak naš delavec se mora seznaniti z našimi prizadevanji v mednarodnih odnosih, na vseh področjih, kjer je mogoče — zlasti pa na področju gospodarskih odnosov s tujino, v organizacijah združenega dela — se mora vključiti v procese samoupravnega odločanja in na ta način prispevati k nenehnemu širjenju družbene osnove, na kateri temelji proces podružbljanja naše zunanje politike. Sindikati moramo prispevati k temu, da bo vsak delavec dojel vsebino in pomen boja za novo mednarodno ekonomsko ureditev, da bo razumel, da gre v teh prizadevanjih dejansko za nadaljnje osvobajanje dela, ki v najširših mednarodnih razsežnostih utrjuje neodvisen položaj dežel v razvoju, na notranjem področju pa zagotavlja stabilni gospodarski razvoj in utrjevanje demokratičnih struktur ter demokratičnega odločanja.

Zato posebno opozarjamo na:

— planiranje ekonomskih odnosov s tujino in usklajevanje planov tozdvov znotraj ozdov in enotah SIS za ekonomske odnose s tujino in za uresničevanje družbenega plana republike ter položaja republike v plačilni in devizni bilanci federacije;

— uskladitev obstoječih povezav ozdov s tujimi podjetji s sistemskimi zakoni in z načeli nove mednarodne ekonomske ureditve, predvsem glede na enakopravnost položaj ozdov na osnovi sorazmerno že razvitih proizvodnih sil v državi, zlasti z ozirom na graditev in varstvo socialističnega samoupravnega sistema;

— združevanje sredstev in dela tozdvov za ustvarjanje skupnega deviznega prihodka in dohodka v primeru reprodukcijske ali poslovnosti povezanosti in soodvisnosti med proizvodnjo in zunanjetrgovinskimi ozdi;

— krepitev samoupravnega položaja delavcev in tozdvov pri odločanju in prevzemanju obveznosti ter pravic, ki izhajajo iz združevanja dela za ustvarjanje skupnega deviznega prihodka in dohodka;

— uresničevanje usmeritev in ciljev družbenih planov, predvsem glede obsega izvoza in pokrivanja uvoza z izvozom blaga in storitev, zadolževanja v tujini, regionalnega razporeda izvoza in uvoza s poudarkom na širjenju sodelovanja z neuvrščenimi deže-

lami, deželami v razvoju ter na razvoj lastnih tehnologij in nadomeščanja uvoza, predvsem s povezovanjem ozdov z gospodarskimi subjekti neuvrščenih in dežel v razvoju;

— razvijanje višjih oblik gospodarskega sodelovanja na osnovi enakopravnosti odnosov, gospodarskega sodelovanja, temelječih na proizvodnih odnosih na obmejnem območju. Tako razvito sodelovanje ob odprti meji je pomemben dejavnik za optimalno razvijanje obmejnih območij na obeh straneh in daje možnosti tudi za uveljavljanje mednarodnostnih skupnosti;

— ustrezno usposabljanje vseh delavcev v tozdu, predvsem pa tistih, ki imajo neposredne stike s tujino;

— še posebej za racionalno obnašanje gospodarskih predstavništva v tujini in odločujoč vpliv delavcev na najemanje licenc v tujini ter uveljavljanje bolj razvitih oblik gospodarskega sodelovanja.

Zveza sindikatov Slovenije se bo tudi v prihodnje zavzemala za podružbljanje naše zunanje politike in za čimtesnejše povezovanje naših celotnih družbenoekonomskih tokov z družbenimi procesi v svetu. Zavedamo se namreč, da lahko samo s podružbljanjem zunanje politike naše gospodarstvo, združeno delo, naša družba nasploh odgovarja na dogajanja in procese v današnjih gospodarskih odnosih v svetu, se vključuje v mednarodno delitev dela in zagotavlja svoj gospodarski razvoj ter splošen družbeni napredek.

II.

Zveza sindikatov Slovenije je že do sedaj razvijala plodno sodelovanje s sindikalnimi organizacijami na avstrijskem Štajerskem in Koroškem, z Zelezo županijo in županijo Zala na Madžarskem, s sindikati zahodne nemške pokrajine Baden-Württemberg, z italijanskimi sindikati v pokrajinah Furlaniji-Juljski krajini in Emiliji-Romagni, z delavskimi komisijami Katalonije v Španiji in sindikalno organizacijo Zveze sindikatov Ukrajine. Razen tega je Zveza sindikatov Slovenije pri posameznih vprašanjih razvijala tudi sodelovanje s sindikati Zgornje Avstrije, s sindikalnimi organizacijami Veneta in drugimi sindikalnimi organizacijami v tujini.

Zveza sindikatov Slovenije mora tudi v prihodnje:

— poglobljati sodelovanje z omenjenimi sindikalnimi organizacijami, ki bo prispevalo k poglobljenim odnosom med SR Slovenijo in temi pokrajinami. V teh odnosih moramo doseči še večjo kvaliteto, posebej na področju gospodarskega sodelovanja, proizvodne kooperacije, kakor tudi na področju kulturnega, znanstvenega, prosvetnega in športnega sodelovanja. Posebno skrb bomo morali posvetiti sodelovanju sindikalnih organizacij iz mešanih podjetij v tujini z matičnimi delovnimi organizacijami doma;

— krepiti položaj delavcev na začasnem delu v tujini in na razreševanju vseh tistih vprašanj, ki zadevajo njihovo hitrejše vračanje v domovino. V vseh družbenih in političnih strukturah se moramo zavzemati za ustvarjanje pogojev za njihovo vrnitev. Na tem področju vidimo posebne zadolžitve naše organizacije, kakor tudi združenega dela. Enako zadolžitev imajo občine in republika, ki morajo s planskimi dokumenti ustvarjati optimalne pogoje za njihovo vrnitev. V tej smeri podpira svet sklic posebnega posvetovanja o vračanju naših zdomcev, ki ga organizira odbor za mednarodno dejavnost pri ZSS, skupaj z drugimi dejavniki na tem področju. Odbor in drugi organi sveta se morajo maksimalno zavzeti za samoupravno organiziranost zdomcev, za njihovo povezovanje z domovino, šolanje njihovih otrok itd.;

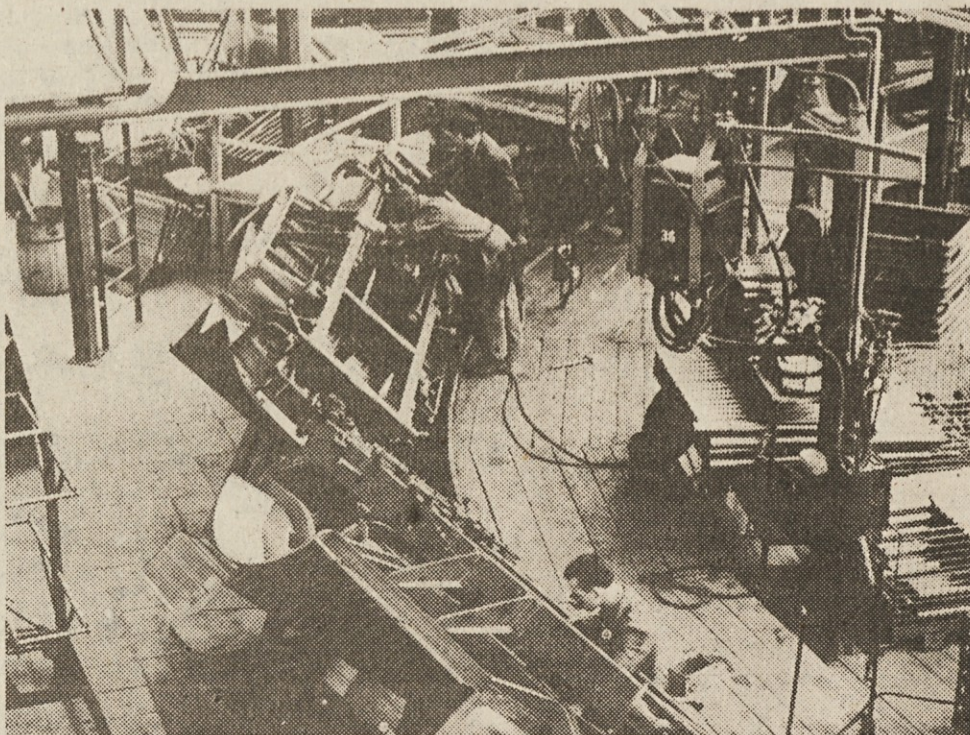
— vključiti se v reševanje problemov na področju naše investicijske dejavnosti v tujini, s stališča sindikalnega organiziranja in zakona o združenem delu. Zato svet podpira in odobrava prizadevanja odbora za mednarodno dejavnost in drugih svetov RS ZSS, katerih cilj je iskanje rešitev za pomanjkljivosti, ki se na tem področju pojavljajo, in organizacijsko ter vsebinsko opredelitev dejavnosti sindikalnih organizacij v teh obdobjih;

— ugotavljati družbeno-ekonomski položaj tujih delavcev v proizvodnih enotah, ki jih imajo naši ozdi v tujini, ter zagotoviti njihovo ustrezno vključitev v proces odločanja v skladu z zakonodajo dežele, kjer so ti obrabiti;

— ustvarjati pogoje, ki bodo zagotovili, da bo področje ekonomskih odnosov s tujino postalo predmet vsakodnevnega odločanja v našem združenem delu. Zato republiški svet ZSS meni, da morajo vse sindikalne organizacije sistematsko razpravljati o vseh problemih ekonomskih odnosov s tujino;

— okrepiti vlogo in vpliv Zveze sindikatov Slovenije na področju mednarodne dejavnosti, zlasti ko gre za sodelovanje z Zvezo sindikatov Jugoslavije. Več kot doslej moramo seznanjati organe Zveze sindikatov Jugoslavije o naši aktivnosti. Isto pa pričakujemo tudi od sveta za mednarodne odnose pri Zvezi sindikatov Jugoslavije;

— sodelovati pri oblikovanju in uresničevanju zunanje politike naše republike in naše države v celoti. V prihodnje je treba zagotoviti še večji vpliv članstva na ta dogajanja, še posebej pa na njihovo sprotno informiranje. V tem smislu svet sprejema in odobrava program odbora za mednarodno dejavnost ZSS, ki si prizadeva za še bolj plodno sodelovanje z republiškim družbenim svetom za mednarodne odnose in podobnimi odbori in koordinacijami na ravni republike. Republiški

Tekoči trak
v tovarni Volkswagen v Hannovru

svet meni, da bi morale imeti takšne odobrite tudi občinske sindikalne organizacije ali večje osnovne organizacije zveze sindikatov in sindikalne konference, kjer je to potrebno.

Izhajajoč iz sprejetih stališč je svet Zveze sindikatov Slovenije na seji, dne 26. marca 1981 sprejel naslednje

SKLEPE

1. Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije sprejema poročilo Republiškega sveta za mednarodne odnose. Potrebno je redno in pravočasno obveščati občinske svete in osnovne organizacije zveze sindikatov o delu republiškega družbenega sveta za mednarodne odnose. Občinske sindikalne svete in osnovne organizacije zveze sindikatov pa zadolžuje, da s svojimi prispevki omogočijo uspeh dela sveta. Enako velja tudi za druge svete, odbore, komisije in koordinacijske odbore pri družbenopolitičnih organizacijah.

2. Republiški svet ZSS zadolžuje občinske sindikalne svete, osnovne organizacije zveze sindikatov in sindikalne konference, da proučijo najpomembnejša vprašanja, ki se nanašajo na ekonomske odnose s tujino ter da na osnovi tega seznanijo slehernega delavca z vsebino teh odnosov in položajem njihove organizacije združenega dela na področju vključevanja v mednarodno menjavo dela, še posebej pa z nalogami, s katerimi se v tem trenutku sooča naše gospodarstvo na področju izvoza in širših stabilizacijskih prizadevanj.

3. Republiški svet ZSS predlaga občinskemu sindikalnemu svetu, osnovnim organizacijam zveze sindikatov in sindikalnim konferencam, da pri svojem vsakdanjem delova-

nju in akcijah na področju sprejemanja planov razvoja in poslovne politike skrbijo za to, da so navzoči v teh dokumentih sklepi, ki so bili sprejeti na konferencah neuvršenih dežel in ki se nanašajo na vzpostavitev nove mednarodne ekonomske ureditve.

4. Svet Zveze sindikatov Slovenije predlaga občinskemu sindikalnemu svetu, da pristopijo k ustanavljanju odborov za mednarodno dejavnost. Enake odbore naj ustanovijo tudi v tistih osnovnih organizacijah zveze sindikatov in sindikalnih konferencah, ki imajo na ta ali drug način neposredne stike s sindikalnimi organizacijami v tujini.

5. Republiški svet ZSS sprejema iniciativo odbora za mednarodno dejavnost Zveze sindikatov Slovenije o ustanavljanju Mednarodne tribune ZSS, sprejema njen program, programsko opredelitev ter način ustanavljanja programskega sveta;

6. Republiški svet ZSS zadolžuje občinske sindikalne svete, republiške odbore strokovnih sindikatov in organe republiškega sveta, da se vključijo v reševanje problemov, ki so pomembni za vračanje zdomcev v pogojih srednjeročnega načrta, kakor tudi za reševanje problemov detaširanih delavcev in obrabov. Svet zadolžuje odbor za mednarodno dejavnost, da redno obvešča republiški svet o poteku akcije in uspehu posvetovanja.

7. Republiški svet ZSS sprejema program dela odbora sindikatov Slovenije za mednarodno dejavnost in sindikalnega sodelovanja Zveze sindikatov Slovenije za leto 1981.

Ureja uredniški odbor: Franček Kavčič, Boštjan Pirc, Nataša Pobega, Peter Štefanič in Majda Žlender